

Malmö stad

Datum

2025-05-06

Adress

Diarienummer

GYVF-2025-1210

Yttrande

Till

Kommunstyrelsen

**Remiss angående remiss Utbildningsdepartementet -
En socionomutbildning i tiden (SOU 2025:27)
STK-2025-484**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås via delegat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har getts möjlighet att lämna yttrande till kommunstyrelsen gällande Utbildningsdepartementet – En socionomutbildning i tiden (SOU: 2025:27).

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden välkomnar via delegat utredningens förslag om att anpassa socionomutbildningen till aktuella samhällsutmaningar och kompetensbehov. Skolan har en viktig roll i att upptäcka tidiga tecken på att elever befinner sig i riskzon för utsatthet eller kriminalitet. Nämnden ställer sig därför positiv till utredningens förslag om att stärka socionomernas förmåga att hantera komplexa sociala frågor i sitt yrkesutövande särskilt när det gäller att förebygga och bryta normbrytande beteenden och kriminalitet bland unga.

Yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har getts möjlighet att lämna yttrande till kommunstyrelsen gällande Utbildningsdepartementet – En socionomutbildning i tiden (SOU: 2025:27).

Bakgrund

Utredningen som presenteras i betänkandet har haft i uppdrag att genomföra en översyn av socionomexamen. Översynen hade ursprungligen ett specifikt fokus på att motverka ungdomskriminalitet, men utvidgades genom ett tilläggsdirektiv till att överväga om målen i examensbeskrivningen behöver anpassas efter dagens samhällsutmaningar och kompetensbehov. Socionom är en examenstitel som betecknar en person som genomgått socionomutbildningen. De vanligaste yrkestitlarna

för socionomer är socialsekreterare och kurator. Kuratorer är i sin tur uppdelade i två huvudkategorier: skolkuratorer respektive hälso- och sjukvårdskuratorer.

Socionomutbildningen finns idag på totalt 19 lärosäten i landet.

Utredningens förslag

Utredningen bedömer att socionomprogrammets karaktär som generalistutbildning bör bibehållas, men att programmet behöver mer stadga och tydligare inramning för att utbildningarna vid olika lärosäten ska bli mer likvärdiga. Socionomstuderande vid ett lärosäte behöver garanteras en utbildning som innehållsmässigt och kvalitetsmässigt är likställt andra studenters, vid andra lärosäten. Arbetsgivare behöver kunna veta vad en socionomutbildning faktiskt innehåller, vilka kunskaper och färdigheter den ger. Enligt utredningen behöver också glappet mellan socionomprogrammen och den yrkesverklighet som de förbereder för, minska. Sammantaget syftar utredningens förslag till att:

- rikta uppmärksamhet mot aktuella samhällsutmaningar som socionomer möter i sin yrkesutövning och som kommer att finnas kvar under överskådlig tid,
- ge tydligare stadga åt socionomprogrammet genom att synliggöra och stärka förutsättningarna för tre av programmets centrala delar:
 - huvudområdet socialt arbete (som kunskapsfält och tillämpningsområde)
 - utbildningen i juridik
 - den verksamhetsförlagda utbildningen,
- ge ökad tyngd åt färdighetsträningen inom programmet,
- för att därigenom bidra till att stärka socionomerna kompetens att i sin yrkesutövning möta aktuella samhällsutmaningar.

Enligt utredningen behöver socionomutbildningen anpassas till aktuella samhällsutmaningar och i synnerhet förbereda socionomer för det brottsförebyggande arbetet. Det framhävs att bättre kunskaper behövs för att kunna skapa nya verktyg för att stoppa nyrekrytering till gäng. Socionomer behöver bli bättre på att förhindra ungdomar från att begå brott samt att, då brott redan begåtts, sätta in åtgärder direkt för att bryta mönstret så att ingen kriminell karriär startas. Utredningen menar att socionomer behöver bredda och fördjupa kunskaper om ungdomsbrottslighet, normbrytande beteende, kriminalitet och dödligt våld som föreslås bli obligatoriskt i utbildningen.

Utredningen fastställer även att kunskapen om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer behöver utvecklas. Särskilt utsatta eller sårbara är till exempel kvinnor som har en funktionsnedsättning samt kvinnor som utsätts för hedersrelaterat våld. Även barn som upplever våld, oftast pappans våld mot mamman, är särskilt utsatta. Man föreslår därför bland annat förändringar som specifikt anknyter till hedersrelaterat våld och förtryck samt livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning. Utredningen visar att det förebyggande arbetet behöver förstärkas inom och mellan olika verksamheter.

Avseende skolan så lyfter utredningen vikten av att stöd sätts in tidigt, då skolgången är en viktig framgångsfaktor för att hålla sig ifrån en brottslig karriär. De skolsociala teamen som är på uppbyggnad lyfts särskilt fram som en kommande framgångsfaktor då skola och socialtjänst samverkar nära varandra. Det förebyggande arbetet föreslås därför bli en tydligare del av socionomutbildningen. Utredningen framhäver att också skolkuratorer har ett behov av adekvat utbildning för att kunna samtala med barn, unga samt deras vårdnadshavare i skolan om till exempel risken för att barn dras in i kriminella miljöer och hur de kan motverka det i familjen. Ett ökat fokus i utbildningen ska därmed ges till samverkan, både med andra yrkesgrupper och med närstående.

I utredningen föreslås en utökning av befintlig juridikundervisning inom socionomutbildningen. Juridikundervisningen föreslås regleras till minst 30 högskolepoäng och inkludera såväl socialrätt som straffrätt.

Utredningen föreslår också att den verksamhetsförlagda utbildningen inom socionomutbildningen ska regleras till minst 30 högskolepoäng. I utredningen påpekas att en sådan förändring ställer högre krav på arbetsgivarna att ställa praktikplatser och handledarresurser till förfogande.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens synpunkter via delegat

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden välkomnar utredningens förslag om att anpassa socionomutbildningen till aktuella samhällsutmaningar och kompetensbehov. Skolan har en viktig roll i att upptäcka tidiga tecken på att elever befinner sig i riskzon för utsatthet eller kriminalitet. Nämnden ställer sig därför positiv till utredningens förslag om att stärka socionomernas förmåga att hantera komplexa sociala frågor i sitt yrkesutövande särskilt när det gäller att förebygga och bryta normbrytande beteenden och kriminalitet bland unga. Nämnden delar utredningens bedömning om vikten av att ge socionomstudenter mer kunskap om hur funktionsnedsättningar påverkar människors levnadsvillkor, för att bättre kunna tolka signaler och ge adekvat stöd. Nämnden välkomnar utredningens förslag att öka kunskapen om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld.

Nämnden ställer sig positiv till förslaget gällande reglering och utökning av juridikundervisning, inte minst utifrån att det innebär en ökad likvärdighet mellan lärosätena. Nämnden vill understryka vikten av att skollagen inkluderas i denna undervisning.

Skolan har en central roll i det förebyggande arbetet med barn och ungdomar, och för att detta arbete ska vara framgångsrikt krävs ett nära samarbete mellan skola och andra professioner. Utredningen och den nya socialtjänstlagen är samstämmiga i att lyfta fram elevhälsans roll i det förebyggande och tvärprofessionella arbetet med barn och unga. Nämnden delar utredningens bedömning om att framtidens socionomer, särskilt skolkuratorer, behöver utbildas för att navigera mellan skolans pedagogiska uppdrag, socialtjänstens stödansvar och barnets rätt till delaktighet.

Gällande utredningens förslag på förändringar beträffande den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) bedöms detta inte nämnvärt påverka nämndens verksamhet. Nämnden tar i dagsläget emot socionomstudenter med VFU motsvarande 30 högskolepoäng, vilket är detsamma som föreslås av utredningen. Nämnden ställer sig positiv till förslaget utifrån en ökad likvärdighet mellan lärosätena i landet.

Tillförordnad
förvaltningsdirektör

Elena Zukauskaitė